

NASLEDE OD ČIPKE

RUKOTVORINE ČLANICA ETNO-MREŽE PUTUJU SVETOM

Srpski peškiri za strane ministre

PIŠE: Jelena L. PETKOVIĆ

RADIONICE OTVORENE ZA TURISTE: Snežana Jovanović

Tkanje čuva tradiciju

FOTODIJAŠ: A. ČUKIĆ

Tkanje čuva tradiciju

MAJSTOR MINIJATURA: Evica Đurić

PIŠE: Jelena L. PETKOVIĆ

Tkani markeri za knjige, torbe za laptop, pasose i mobilne telefone, tkanice, šalovi, peškiri i kape, košulje, papuče, čizme i mnogo drugih stvari spretno ruke žena Etno-mreže izrađuju na tradicionalan način - razbojem, iglom ili heklicom. Rukotvorine iz čitave Srbije nedavno su predstavile Beograđanima, a Evica Đurić otkriva male tajne umetničko-zanatske zadruge Jefimija iz Velikog Gradišta:

- Bavimo se uglavnom izradom tkanih suvenira, ali i keramike i svaki naš proizvod nosi motiv srpskog tkanja. Evica, koja je prošle godine

dobila prvu nagradu stručnog žirija za tkanje na izložbi minijatura u Beogradu, tkanjem je počela da se bavi slučajno, a danas joj je to izvor prihoda. Po čitav dan presedi pored razboja. Baš kao i njena prababa i baba, i ona danas sa 54 godine vešto pravi autentična platna, a od njih i moderne haljine.

- Nema porodice u Srbiji koja nije imala razboj. Sećam se kako je moja baka tkala na razboju, a evo i meni je sve u kući istkano - čilimi na krevetima, jastuci, a nedavno sam sebi istkala haljinu za svadbu moje kćerke - priča Evica.

Tka se vuna, pamuk, svila, lan na način kao nekada.

- Tkanine koje se izrađuju klećanjem uglavnom se rade od vune, osnova mora da bude ređa i onda se ta vunena potka nabija što više, a prati se šema u raznim bojama. Pupana i uzdana tehnika se primenjuje na osnovu na razboju, ali se seku kratke niti koje se kače za nju, pa onda liči na tapiseriju - objašnjava Evica.

Kad se umori, dohvati se heklice. Kukica po kukica i nastaju neobične čipke i stolnjaci, a tvr-

di da je to odličan način za smirivanje nervoze.

- Sednem u fotelju, heklam i tako se odmaram radeći. Nerve smiruje i tkanje i vez.

Snežana Jovanović, menadžer projekta Etno-mreže, podseća na tehniku pustoavanja vune.

- Nekad su se tom tehnikom pravili predmeti za domaćinstvo, igračke, šatori i dušeci. U 13. veku vlasnik dušeka koji se zvao Pust važio je za bogatog čoveka jer je to značilo da nije spavao na slami. Takav dušek je bio najskupocenija stvar u do-

maćinstvu - Snežana.

Radionice za izradu rukotvorina u Velikom Gradištu, Kladovu, Negotinu, Boljevcu i Sokobanji nedavno su dobile licencu koja im omogućava da na budu deo turističke ponude svog kraja.

- Radionice su opremljene za prijem gostiju, koji mogu i sami da probaju da tkaju, heklaju, vezu - kaže Snežana Jovanović.

- Na ovaj način čuvamo tradiciju, obogaćujemo turističku ponudu i otvaramo nova radna mesta. Etno-mreža deluje u 25 opština, sve naše članice koriste mobilni telefon i kompjuter. Poslednjih meseci rukotvorine Etno-mreže isporučujemo Protokolu Vlade Srbije, pa političari iz inostranstva dobijaju na dar ukrasne peškire, šalove, torbe...

ŠKOLA STARIH VEŠTINA

Etno-mreža postoji od 2005. godine, a starim veštinama naučili su oko hiljadu žena od Vojvodine do južne Srbije.

- Opremlili smo radionice i omogućili zapošljavanje žena iz seoskih sredina, uz očuvanje kulturnog nasleđa. Sve naše tkalje prave tradicionalnu srpsku košulju koja se nosila vekovima i obredne peškire koje prate Srbina od rođenja do smrti.

